

KUTSESTANDARD

Loomakasvatustöötaja, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Loomakasvatustöötaja, tase 3	3

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Veisekasvatus	Veisekasvatustöötaja, tase 3
Seakasvatus	Seakasvatustöötaja, tase 3
Lamba- ja kitsekasvatus	Lamba- ja kitsekasvatustöötaja, tase 3
Hobusekasvatus	Hobusekasvatustöötaja, tase 3
Linnukasvatus	Linnukasvatustöötaja, tase 3
Küülikukasvatus	Küülikukasvatustöötaja, tase 3

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Lüpsja, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Loomakasvatustöötaja, tase 3 töö eesmärgiks on loomade või lindude heaolu tagamine. Ta hooldab loomi või linde ja täidab muid liigispetsiifilisi tööülesandeid, nt lüpsmine, karjatamine, pügamine.</p> <p>Ta töötab temale etteantud tootmisloigus ja omab algteadmisi põllumajandusloomadest ja farmitehnikast. Töö eeldab suhtlemist töökaaslastega ning töötamist nii üksi kui meeskonnas.</p> <p>Loomakasvatustöötaja töö toimub nii sise- kui välitingimustes, vajadusel ka puhkepäevadel ning öisel ajal. Töö terviseriskid tulenevad kokkupuutest erinevate allergeenidega (loomade karvad, söödad, tolm, pesu- ja desinfektsioonivahendid, ravimid jm).</p> <p>Loomakasvatustöötaja kasutab oma töös farmiseadmeid ja -tarvikuid (sh infotehnoloogilist riist- ja tarkvara). Töötamine liikurmasinatega nõuab juhtimisõigust vastavalt liikluseadusele. Töötamine loomadega nõuab tervisetõendit vastavalt loomatauditõrje seadusele.</p> <p>Loomakasvatuse kutsealal on ka loomakasvataja, tase 4 ja loomakasvatustootja, tase 5 kutsed. 4. taseme loomakasvataja töötab iseseisvalt juhiste alusel ning 5. taseme loomakasvatustootja planeerib ja korraldab tootmise.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1. Loomade või lindude hooldamine</p> <p>A.2.2. Loomade või lindude söötmine</p>

A.2.3. Loomade või lindude tervisliku seisundi jälgimine ja ravi loomaarsti juhendamisel
A.2.4. Loomade karjatamine
Spetsialiseerumisega seotud tööosad
Veisekasvatus A.2.5. Veiste taastootmine A.2.6. Lüpsmine Seakasvatus A.2.7. Sigade taastootmine Lamba- ja kitsekasvatus A.2.8. Lammaste ja kitsede taastootmine A.2.9. Lamba- ja kitsesaaduste tootmine Hobusekasvatus A.2.10. Hobuste taastootmine Linnukasvatus A.2.11. Linnusaaduste tootmine Küülikukasvatus A.2.12. Küülikute taastootmine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Loomakasvatustöötaja on enamasti läbinud erialase kutseõppe või omandatud kutseoskused töökohal ja/või täiendõppes (vt ka B.1).
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Talitaja, karjatalitaja, karjak, lüpsja.
A.6 Tulevikuoskused
<p>Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab</p> <p>Looma- ja linnukasvatavate tulevikuoskuste aluseks on teadmised ökoloogiast ja keskkonnakaitsest, loomade heaolust, söömistehnoloogiatest ning karja tervise profülaktikast. Oluline on osata seirata toodangu näitajaid ning õigeaegset sekkuda tootmisprotsessidesse, sellega haakub riskijuhtimisoskus, tehniliste abivahendite valimise oskus ning nende tasuvuse kriitilise hindamise oskus. Tähtis on tunda ja kasutada ajakohaseid loomakasvatustõtteid, energiatõhusa tootmise võimalusi ja tooteahelapõhist mõtlemist. Kasvava olulisusega on teadmised EL-i õigusest ja nõuetest looma- ja linnukasvatusele, juhtimis- ja majandusalased teadmised, teadmised ettevõtlusest, sh äriplaani koostamisest, teadmised bioohutusest, loomade käsitlemisest ja fikseerimisest, karjatervisest ning tööohutusest. Sarnaselt teiste ametialadega on muutuvad üha tähtsamaks andmeanalüüsioskus, keskkonnaalased teadmised, sh teadmised süsinikukrediidist.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
<p>Loomakasvatustöötaja kutsestandard koosneb üldoskustest, kohustuslikest ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada kompetentsid vastavalt valitud spetsialiseerumisele:</p> <p>Veisekasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4 ning spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.4-B.3.6.</p> <p>Seakasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4 ning spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.7.</p> <p>Lamba- ja kitsekasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.8-B.3.9.</p>

Hobusekasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.10.

Linnukasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.11.

Küülikukasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4, spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.12.

Lüpsja, tase 3 osakutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.6.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Erialane töökogemus ja/või läbitud täienduskoolitused

Kutseõppe lõpetajale

1. Täies mahus läbitud vastava eriala tasemeõppe õppekava

Nõuded kutse taastöendamisel

Loomakasvatustöötaja, tase 3 kutse on tähtajatu, mistõttu kutse taastöendamist ei toimu.

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud taime- ja loomakasvatuse kutsete kutse andmise korras.

B.2 Loomakasvatustöötaja, tase 3 üldoskused

1. Järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
2. Järgib oma tegevuses keskkonnakaitsega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavasid.
3. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise ning järgib ohutusnõudeid;
4. Annab õnnetuses osalenule, vigastatule, terviserikkega inimesele või loomale või muul moel kannatanule esmast meditsiinilist abi kuni arsti saabumiseni.
5. Jälgib, et tema tegevus oleks vastavuses tööülesannete suuliselt või kirjalikult kokkulepitud järjekorra ja sisuga.
6. Teavitab kolleege ja ülemusi probleemidest ja mittevastavustest.
7. Ajakohastab ettenägematute sündmuste korral oma käitumist või tegutsemist, et tegevus saaks jätkuda võimalikult tavapärasel moel.
8. hoiab puhtust ja korda ning kasutab teiste inimeste, organisatsiooni, ühiskonna ja loodusvarasid (materjalid, seadmed, jm) hoolivalt ja otstarbekalt.
9. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärset ja koostööd soodustavalt.
10. Oskab hinnata oma tundeid, mõtteid ja käitumise tagamaid ning reguleerida neid kriitilistes situatsioonides.
11. Säilitab keerukates olukordades rahu ega kaota enesekontrolli.
12. Käitub tasakaalukalt ja läbimõeldult nii enda kui ka teiste tugevate tunnete (rõõm, kurbus, viha, hirm, pettumus jmt) korral; vajaduse korral jagab muret asjakohaste inimestega ja otsib abi.
13. Koostöös tööandjaga analüüsib oma teadmisi ja oskusi, määratleb koolitusvajaduse ja leiab võimalusi oma arengueesmärkide saavutamiseks, osaledes erialaüritustel, koolitustel, kutseühingute tegevuses ning lugedes erialakirjandust.
14. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 (vt lisa 1).
15. Loeb ja kasutab tööks vajalikku teavet digitaalsetest seadmetest.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.3.1 Loomade või lindude hooldamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Jälgib sisekliimat, sööda ja vee olemasolu; hooldab loomi või linde, puhastades söötis- ja jootmisala ja eemaldades sõnniku, vajadusel lisab allapanu vastavalt juhiste; kasutab sisekliima jälgimiseks automaatikat vastavalt juhiste. Grupeerib ja/või paigutab loomad või linnud ümber, arvestades etteantud juhiseid. Vaatleb loomi või linde igapäevaselt haigete ja/või surnud loomade või lindude leidmiseks ning vajadusel eraldab, registreerib ja edastab teabe vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale. Puhastab vajadusel loomad või linnud vastavalt etteantud juhiste. Hooldab sõrgu/kapju või küüniseid/tiibu, arvestades looma või linnu liiki ja juhiseid; abistab vajadusel spetsialisti loomade sõrgade/kapjade värkimisel ja küüniste/tiibade kärpimisel. Jälgib farmiseadmete kasutamisel nende töökorras olekut, rikete korral teavitab vastutavat isikut, järgib kasutusjuhendeid ja ohutustehnikat, hooldab vastavalt juhiste. 	
B.3.2 Loomade või lindude söötmine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Jälgib visuaalselt loomade või lindude söömust, järelejäänud sööda kogust; Ladustab söödad, puhastab hoiuruumid, hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt; eemaldab riknenud sööda ja vee. Puhastab ning vajadusel desinfitseerib söötisala ja -vahendid vastavalt juhiste ning järgides pesu- ja desinfitseerimisvahendite kasutusjuhendeid. Valmistab ette sööda vastavalt etteantud juhendile, söödab ja joodab loomi või linde, vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja looma- või linnuliigile. Kontrollib söötis- ja jootmiseadmete töökorras olekut ja vee olemasolu, rikete korral teavitab vastutavat isikut; järgib kasutusjuhendeid ja ohutustehnikat, hooldab vastavalt juhiste. 	
B.3.3 Loomade või lindude tervisliku seisundi jälgimine ja ravi loomaarsti juhendamisel	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Hindab visuaalselt loomade või lindude üldist tervislikku seisundit, teavitab kõrvalekalletest, vajadusel eraldab looma või linnu, fikseerib ning osutab esmast abi vastavalt juhiste ja ohutustehnikat järgides, abistab loomaarsti. Hooldab ja abistab haige looma või linnu ravimisel, teeb linnu hädatapmise vastavalt juhiste. Looma või linnu surma korral teavitab vastutavat isikut, osaleb korjaste transportimisel ja hoiustamisel vastavalt juhiste. 	
B.3.4 Loomade karjatamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Rajab ja hooldab karjaaedu, -teid või täiustatud puurisüsteeme (küülikud), kontrollib karjaia korrasolekut, vajadusel parandab ja teisaldab aedu vastavalt juhiste. Jälgib visuaalselt ja ajab karja vastavalt juhiste. Jälgib sööda olemasolu, tagab vee ja lisa söötade olemasolu vastavalt juhiste. Hooldab karjamaid vastavalt juhiste. Jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel tegutseb vastavalt juhiste. 	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENSIID

Seakasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.7.

Lamba- ja kitsekasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.8-B.3.9.

Hobusekasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.10.

Linnukasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.11.

Küülikukasvatustöötaja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.12.

Lüpsja, tase 3 osakutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.6.

Veisekasvatus	
B.3.5 Veiste taastootmine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tuvastab võimalikud indlevad veised visuaalselt ja teavitab vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale. 2. Märgistab, eraldab ja fikseerib veise paarituseks või seemenduseks vastavalt juhiste. 3. Abistab looma tiinuse kontrollimisel vastavalt juhiste. 4. Jälgib veise poegimist ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab, vajadusel abistab veist poegimisel. 5. Identifitseerib vastsündinu vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale. 6. Jälgib poeginud veist ja vastsündinud vasika tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab vastsündinu heaolu. 7. Veendub ternespiima olemasolus ja kontrollib selle kvaliteeti ning kättesaadavust vasikale, joodab vasikale ternespiima. 8. Abistab lihaveiste noorloomad võõrutamisel. 	
B.3.6 Lüpsmine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hindab lüpsiinventari valmisolekut ja valmistab selle lüpsiks ette; seab piimajahuti tööasendisse; kontrollib lüpsiks vajalike puhastusvahendite ja desinfitseerimisainete olemasolu. 2. Suunab loomad vastavalt nende eelnevale grupeerimisele lüpsile; tagab pärast lüpsi loomade liikumise lauta ettenähtud gruppi. 3. Puhastab nidad, teeb eellüpsi ja hindab visuaalselt piima kvaliteeti ning märgistab haige udaraga looma vastavalt juhiste. 4. Lüpsab loomad ja desinfitseerib nidad lüpsijärgselt vastavalt juhiste; eraldab ja utiliseerib toiduks sobimatu piima. 5. Valmistab lüpsinventari pesuks ette, puhastab ja desinfitseerib lüpsiinventari, peseb lüpsikannu ning tagab lüpsiala puhtuse vastavalt juhiste. 6. Grupeerib kinnisloomad vastavalt juhiste. 	

Seakasvatus	
B.3.7 Sigade taastootmine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tuvastab võimaliku indleva emise visuaalselt ja teavitab vastavalt töökorrale. 2. Märgistab, eraldab ja/või fikseerib emise paarituseks või seemenduseks vastavalt juhiste. 3. Abistab paaritamisel ja seemendamisel vastavalt juhiste. 4. Abistab loomakasvatusspetsialisti või loomaarsti emise tiinuse määramisel vastavalt juhiste; käsitleb mittetiinet emist vastavalt juhiste. 5. Valmistab osakonnad ja sulud poegimiseks ette (peseb, desinfitseerib ja reguleerib temperatuuri), tagades sobiva keskkonna. 6. Jälgib emise poegimist ja abistab emist poegimisel vastavalt ettevõtte töökorraldusele; komplikatsioonide tekkimisel teavitab koheselt vastutavat isikut. 7. Identifitseerib (sälgib, tätoveerib, märgistab jm) järglase vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 8. Jälgib poeginud emise ja vastsündinute tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab vastsündinute ohutuse (emise eest, toidu kättesaamine jm). 9. Kontrollib ternespiima olemasolu ja selle kättesaadavust järglastele, jälgides põrsaste toitumust. 10. Abistab hammaste lihvimisel, sabade kupeerimisel ja kulpõrsaste kastreerimisel vastavalt juhiste. 11. Võõrutab põrsad vastavalt spetsialisti juhiste. 	

Lamba- ja kitsekasvatus

B.3.8 Lammaste ja kitsede taastootmine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Komplekteerib paaritusgrupid vastavalt juhistele. 2. Valmistab poegimisala vastavalt saadud juhistele poegimiseks ette, tagades sobiva keskkonna. 3. Tuvastab poegiva ja/või poeginud ute või kitse, vajadusel abistab poegimisel, teavitab komplikatsioonidest, eraldab teistest lammastest või kitsedest vastavalt juhistele. 4. Jälgib poeginud ute või kitse ja talle tervislikku seisundit ja käitumist, tagab ternespiima kättesaamise tallele. 5. Abistab talle märgistamisel. 6. Võõrutab talled vastavalt juhistele.	
B.3.9 Lamba- ja kitsesaaduste tootmine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Pügab lambad vastavalt juhistele. 2. Sorteerib villa ja pakendab selle vastavalt juhistele. 3. Valmistab lamba- või kitsenaha parkimiseks ette (soolab) vastavalt juhistele. 4. Lüpsab piimalambad ja -kitsed vastavalt juhistele.	
Hobusekasvatus	
B.3.10 Hobuste taastootmine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Tuvastab visuaalselt inna, arvestades hobuste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, teavitab vastutavat isikut ning abistab paaritusel või seemendusel vastavalt juhistele. 2. Tuvastab visuaalselt poegimiseelse seisundi, teavitab sellest taastootmise eest vastutajale, vajadusel osutab abi varssumisel. 3. Jälgib varssade iseseisvat söömist, seedimisprotsesside toimimist ja üldist tervislikku seisundit vastavalt juhistele. 4. Hooldab ja jälgib varssunud märade tervislikku seisundit; puhastab asemeid, arvestades varsaga märade eripära. 5. Talutab varsaga märasid ja õpetab varssu sotsialiseeruma vastavalt juhistele ning tagades hobuste ja inimeste turvalisuse. 6. Abistab varssade võõrutusel vastavalt juhistele.	
Linnukasvatus	
B.3.11 Linnusaaduste tootmine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Kogub ja sorteerib mune, vajadusel puhastab, märgistab, pakendab ja ladustab vastavalt juhistele. 2. Puhastab, peseb, kuivatab, sorteerib ja vajadusel pakendab linnusuled vastavalt juhistele.	
Küülikukasvatus	
B.3.12 Küülikute taastootmine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad 1. Tuvastab võimalikud indlevad küülikud visuaalselt ja teavitab vastavalt töökorrale, abistab seemendamisel/ paaritamisel vastavalt juhistele. 2. Valmistab puurid vastavalt juhistele poegimiseks ette, tagades sobiva keskkonna. 3. Tuvastab poegiva ja/või poeginud küüliku, vajadusel abistab poegimisel, järgides hügieeninõudeid ja jälgides loomade tervislikku seisundit. 4. Registreerib sündinud pojad, hukud ja surnultsünnid vastavalt juhistele; abistab tõuloomade märgistamisel. 5. Jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastsündinute ohutuse, arvestades küüliku liigimast käitumist. 6. Võõrutab küülikud vastavalt töökorraldusele.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-31102023-2.5/10k
2. Kutsestandardi koostajad	Mae Alviste, Järvamaa Põllumeeste Liit Kerli Ats, Luigeveski Agro Anu Hellenurme, Eesti Tõusigade Aretusühistu Aive Kupp, Järvamaa Kutsehariduskeskus Mirjam Pikk mets, Mätiku Talumeiereid Janek Prits, Estfarm OÜ Kristjan Reino, Eesti Lihaveiste Kasvatuse Selts Vallo Seera, Outserv OÜ Kaisa Vahtmäe, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	27
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	31.10.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.10.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	10
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6121 Loomakasvatajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Farm worker, level 3
Inglise keeles	Farm-worker, level 3
Vene keeles	Работник сельского хозяйства
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	